

RAADSVOORSTEL:

2010-2011

Ons kenmerk: RO 10.2449651

Registratienummer : GR 10.

Ingekomen op :

Onderwerp: Financiering Zorgen voor Morgen/AWBZ pakketmaatregelen

Groningen, 11 NOV 2010

Aan de raad,

1. Inleiding.

In deze notitie doen we een voorstel voor de financiering van een aantal beleidsvelden, dat zich alle richten op zo goed mogelijk wonen en leven in de wijken van onze stad. Het gaat om de beleidsprogramma's Zorgen voor Morgen, Veiligheid en Wmo in vitale buurten. De aanleidingen zijn divers, zoals het aflopen van de financieringstermijn Zorgen voor Morgen, de bezuinigingen op GSB-veiligheidsgeld en de inzet van de AWBZ-compensatiemiddelen. Wij stellen u voor om deze beleidsprogramma's voor de komende jaren samenhangend te financieren.

Zorgen voor Morgen is het gemeentelijk programma om ouderen en mensen met een beperking zolang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Zorgen voor Morgen is integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid op het gebied van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Het programma Zorgen voor Morgen is al in gang gezet voordat duidelijk was hoe de Wmo er precies uit kwam te zien. De Wmo is in 2007 ingevoerd. De Wmo is begonnen met de overheveling van de rijksmiddelen op het gebied van de huishoudelijke verzorging, en al snel is het Meerjarenbeleidsprogramma Wmo 2008-2010 ontwikkeld, met daarin een prominente rol voor het programma Zorgen voor Morgen.

De afgelopen jaren zijn in het kader van de Wmo meer middelen van de rijksoverheid naar de gemeenten gegaan. Met name is onder de noemer van de AWBZ-pakketmaatregelen een deel van de ondersteuning en begeleiding uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) geschrapt en zijn gemeenten voor de weglekeffecten van deze operatie gecompenseerd. Dit ging gepaard met een forse bezuinigingsslag. De komende periode zal de AWBZ verder worden afgeslankt en zullen er meer taken naar de gemeenten worden overgeheveld. In de bijlage gaan we nader in op de consequenties hiervan.

Daarnaast bezuinigt het Rijk op het GSB-veiligheidsbudget, waardoor er onder meer een tekort ontstaat bij de meldpunten Overlast en Zorg, de inzet van de buurtconciërges en het project buurtbemiddeling.

In deze notitie geven we samenhangend aan hoe we ons programma Zorgen voor Morgen in samenhang met de Wmo (vooral als het gaat om Wmo in vitale buurten en

de AWBZ-pakketmaatregelen) en de rijksbezuinigingen op het GSB-veiligheidsbudget, willen ontwikkelen én willen financieren. We gebruiken meerdere financiële middelen die we in samenhang willen inzetten. Het betreft middelen uit het Nieuw Lokaal Akkoord, de gemeentelijke opplusregeling en de compensatiegelden die we van het rijk krijgen voor de pakketmaatregelen AWBZ.

Ondanks dat we ons grote zorgen maken over alle (voorgenomen) rijksbezuinigingen, biedt dit samenhangend programma naar onze mening wel een basis om deze rijksbezuinigingen zo goed als mogelijk op te vangen. Hiermee zetten we, in samenwerking met de corporaties en de zorgaanbieders, een stevige structuur neer op wijkniveau, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, diensten kunnen gebruiken én aanbieden en waar knelpunten vroegtijdig worden gesignaleerd. De inzet wordt meer pro actief en de vraag van mensen om ondersteuning wordt benaderd vanuit de eigen kracht van mensen en het mobiliseren van het eigen netwerk.

2. Relevante ontwikkelingen.

In deze paragraaf geven we aan wat de meest relevante ontwikkelingen zijn van de verschillende beleidsvelden, in paragraaf 3 geven we aan welke middelen beschikbaar zijn om vervolgens in paragraaf 4 aan te geven hoe we deze onderwerpen samenhangend willen gaan financieren.

2.1 Zorgen voor Morgen.

Zorgen voor Morgen is een omvangrijk beleidsprogramma dat in 2004 samen met corporaties, welzijns- en zorgorganisaties en burgers is gestart. Er is begonnen met een analyse van de woningvoorraad, de welzijnsvoorzieningen in de stad en de demografische ontwikkelingen. De analyse voor Groningen is kort gezegd dat er geen vergrijzing plaats vindt zoals elders in het land, maar dat er grote verschillen zijn tussen wijken. Zo zijn wijken als Paddepoel, Corpus en de Wijert sterk vergrijzende wijken. In de beleidsanalyse is gekozen, op basis van het planologisch principe van organische wijken, voor wijken met een omvang van ongeveer 10.000 inwoners. Dit levert 18 gebieden op in de stad. We streven ernaar om al deze gebieden zo in te richten, dat bewoners goed en lang zelfstandig in wijken kunnen blijven wonen, ondanks beperkingen. Hiervoor is een goede voorzieningenstructuur nodig, geschikte woningen en een welzijnsaanbod dat voorkomt dat mensen gaan vereenzamen. We zijn begonnen dit te ontwikkelen in de meest vergrijzende gebieden. Een groot deel van de wijken waar Zorgen voor Morgen nu loopt komen overeen met de wijken die in het kader van de wijkvernieuwing (Nieuw Lokaal Akkoord) worden aangepakt en verbeterd.

Samenwerking.

De uitvoering van Zorgen voor Morgen is een nauwe samenwerking tussen inmiddels 27 partijen. Het betreft woningcorporaties, welzijnsinstellingen, zorginstellingen, en patiëntenbelangenorganisaties. We werken samen aan de hand van een samenwerkingsovereenkomst.

Uitvoering.

Sinds 2006 zijn we volop bezig met de uitvoering van Zorgen voor Morgen. We zijn begonnen met Steun en Informatiepunten (Stip's) en ketenondersteuning in vier wijken. Doel hiervan was om vraag en aanbod op het gebied van wonen, welzijn en zorg zoveel

mogelijk bij elkaar brengen, door partijen in een netwerk samen de wijk te laten ontwikkelen. In veel van deze wijken is inmiddels een behoorlijke slag gemaakt in de woningvoorraad, met mooie voorbeelden als de Confiance in Corpus, de Gabriël in Hoogkerk en de Veldspaat in Vinkhuizen. Inmiddels is Zorgen voor Morgen in 12 wijken ontwikkeld, dan wel in ontwikkeling, waarvan 10 met financiering uit het NLA. Deze worden door vier ketenondersteuners ondersteund. Wijken vragen steeds vaker zelf om een Stip. Zo is in de Korrewegwijk tijdens de wijkstemdag van 2010, besloten om ook in deze wijk een Stip te gaan oprichten. Ook in Beijum is er een roep om een Stip. Niet alleen uit het feit dat wijken zelf om Stip's vragen, ook uit de leefbaarheids-monitor van de stad Groningen blijkt dat de (oudere) bewoners van de stad de voorzieningen voor ouderen en mensen met een beperking beter zijn gaan waarderen, zeker in wijken waar deze voorzieningen al wat langer aanwezig zijn (Vinkhuizen, Paddepoel, de Wijert Noord en Corpus den Hoorn). We ervaren dat zowel onder bewoners als beroepskrachten veel meerwaarde wordt gezien in de samenwerking op het gebied van wonen, zorg, maar met name welzijn. Zorgen voor Morgen is tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 genoemd in nagenoeg alle partijprogramma's.

Financiering.

De financiering van Zorgen voor Morgen is in belangrijke mate gekoppeld aan het Nieuw Lokaal Akkoord (NLA). Deze prestatieafspraken tussen de gemeente en de Groningse woningcorporaties zijn gemaakt voor de periode 2006-2010. Gedurende deze periode is via de constructie van wijkteams een groot aantal projecten gefinancierd, waaronder een flink aantal in het kader van Zorgen voor Morgen. In totaal is er ruim € 1.000.000,-- NLA-geld beschikbaar gesteld voor Zorgen voor Morgen-projecten (zie ook het overzicht in de bijlage). Vooral in de laatste 2 jaren is er veel geïnvesteerd in Zorgen voor Morgen, de eerste twee jaar van de NLA-periode moest één en ander ontwikkeld worden. Het jaarlijks budget dat vanuit NLA wordt besteed aan Zorgen voor Morgen is in 2010 € 475.000,--. Het huidige NLA stopt eind 2010. Dit betekent dat we vanaf 2011 nieuwe middelen moeten inzetten om Zorgen voor Morgen te financieren.

2.2 Wmo in vitale buurten.

Eind 2009 is de beleidsnota Wmo in vitale buurten vastgesteld. De kern van deze nota, die voortvloeit uit het Wmo-meerjarenprogramma, is de structuur van Zorgen voor Morgen als basis te gebruiken om in wijken een breder aanbod aan voorzieningen te realiseren, waar alle wijkbewoners gebruik van kunnen maken.

In Wmo in vitale buurten is een aantal basisfuncties gedefinieerd, die we op wijkniveau verder ontwikkelen. Het gaat behalve om het Zorgen voor Morgen-programma (informatie- en advies door middel van STIP's en de huisbezoeken) ook om de signalering, ondersteuning (ontmoetingsfunctie en vrijwilligersdiensten aan bewoners) en professionele zorgondersteuning. We zetten deze functies voor méér doelgroepen in dan alleen voor de Zorgen voor Morgen doelgroep. Uiteindelijk willen we dat alle (kwetsbare) wijkbewoners gebruik kunnen maken van deze voorzieningen, zowel om "te halen als te brengen".

De drie welzijnsorganisaties Stiel, MJD en Humanitas hebben voor de uitvoering en versterking van (een deel van) deze functies een gezamenlijke opdracht aanvaard. De organisaties streven naar integraal werkende teams buurtwelzijn. Bij de ontwikkeling

van de competenties van beroepskrachten zijn de principes van "De Kanteling" en "Welzijn nieuwe stijl" leidend. Over twee jaar gaan we evalueren in hoeverre deze nieuwe richting ook oplevert wat we beogen en of bijstellingen nodig zijn.

Met de beleidsnota Wmo in vitale buurten is de basis voor een goede structuur in de wijken versterkt. De kern van dit programma wordt gefinancierd uit reguliere middelen en Wmo-middelen. Voor een aantal aanpalende, maar belangrijke elementen, ontbraken de financiële middelen. We stellen hieronder voor om deze te financieren uit de compensatiemiddelen AWBZ.

2.3 Bezuinigingen op het GSB-veiligheidsbudget.

Met ingang van 2011 bezuinigt het Rijk op het veiligheidsbeleid. Hierdoor ontstaan er problemen t.a.v. de dekking van een aantal projecten. Het betreft hier de meldpunten Overlast en Zorg (€ 140.000,--), het project buurtbemiddeling (€ 45.000,--) en het gemeentelijk aandeel voor de inzet van de buurtconciërges (€ 70.000,--).

2.4 De AWBZ-pakketmaatregelen.

De AWBZ, uitgevoerd door de rijksoverheid, vergoedde ondersteuning en begeleiding van mensen met een beperking. Daar hadden we als gemeente geen (financiële) verantwoordelijkheid in. In de loop van 2009 heeft het Rijk de toegang tot begeleiding op grond van de AWBZ ingeperkt. De functie begeleiding is nu alleen nog toegankelijk voor mensen die matig tot zwaar beperkt zijn in hun zelfredzaamheid. Maatschappelijke participatie is geen doel meer van begeleiding. Dat valt nu onder de Wmo en is daarmee een taak geworden van de gemeente. Iedereen die al begeleiding kreeg via AWBZ heeft in 2009/2010 een herindicatie gekregen. In Groningen gaat het om zo'n 1.100 mensen die hun indicatie voor begeleiding verminderd dan wel stopgezet zagen worden. Om de gevolgen van de maatregelen op te vangen hebben we compensatiemiddelen gekregen. De raad heeft in januari 2010 besloten tot een aantal tijdelijke maatregelen. Inmiddels zijn de gevolgen beter bekend en kunnen wij voorstellen doen voor een meer definitieve besteding van de middelen. Wij doen deze voorstellen in lijn met de ambities van ons collegeprogramma en in het licht van de nog te verwachten ontwikkelingen in het kader van de AWBZ.

3. Beschikbare middelen.

Voor het programma Zorgen voor Morgen en de samenhang met aanvullende maatregelen in het kader van Wmo in vitale buurten, doen we een voorstel voor gebundelde inzet van een aantal financiële middelen. Het betreft de gemeentelijke opplusregeling, de Nieuw Lokaal Akkoord gelden geoormerkt voor Zorgen voor Morgen én de compensatiegelden in het kader van de AWBZ-pakketmaatregelen. In totaal gaat het om een bedrag van € 1.863.000,--. Hieronder gaan we in op deze financiële middelen.

3.1 Opplusregeling.

Sinds 2000 bestaat in de gemeente Groningen de Opplusregeling. Deze regeling heeft als doel om ouderen langer in de eigen woning te laten wonen. Via de opplusregeling kan er bij de gemeente subsidie worden aangevraagd om bestaande woningen te laten aanpassen. De opplusregeling is als een tijdelijke regeling ingezet, maar na twee jaar is deze regeling, wegens succes, structureel geworden. De voorwaarden voor de regeling

zijn technisch en fysiek van aard, gebaseerd op een handboek van het SEV (Stichting Experimenten Volkshuisvesting). Doel van de regeling is om zowel de bereikbaarheid en toegankelijkheid naar de woning toe als de bereikbaarheid en toegankelijkheid binnen de woning te verbeteren. De regeling is, zeker in de eerste paar jaren, goed benut. Met name de woningcorporaties hebben grootschalig gebruik gemaakt van deze regeling. Een beperkt aantal particuliere Verenigingen van Eigenaren (VVE's) heeft de regeling ingezet om beter bereikbare woningen te realiseren. In totaal zijn er ongeveer 2.500 woningen via de regeling verbeterd.

De laatste 2 jaar merken we echter een terugloop in het gebruik van de regeling. Afgelopen jaar is er, met name bij de corporaties, extra aandacht gevestigd op de regeling. Dit heeft niet geleid tot nieuwe aanvragen. De criteria van de regeling maken dat er steeds minder woningen voor in aanmerking komen, wat op zich goed nieuws is. De bestaande woningvoorraad lijkt dus steeds beter op orde. Wel krijgen we nog incidenteel aanvragen langs voor recent opgeleverde nieuwbouwprojecten van corporaties. Via duidelijke afspraken in het Nieuw Lokaal Akkoord willen we dit voorkomen.

Maar zoals hierboven al aangegeven, wordt er meer gevraagd dan goede woningen om ouderen en mensen met een beperking langer zelfstandig te laten wonen. Het gaat niet alleen om de fysieke omstandigheid, maar ook om welzijn en welbevinden dat bepaalt of mensen met een beperking lang zelfstandig kunnen blijven wonen. Daarom willen wij u voorstellen om de Opplusregeling in te zetten ten behoeve van de realisatie van het programma Zorgen voor Morgen. De Opplusregeling wordt tot nu toe op basis van ingediende subsidieverzoeken toegekend. Het anders inzetten van deze regeling heeft geen consequenties voor lopende subsidietoekenningen.

Met de Opplusregeling is een structureel bedrag gemoeid van € 225.000,-- per jaar.

3.2 Nieuw Lokaal Akkoord.

Per 31 -12 - 2010 loopt het huidige NLA af. Er wordt gewerkt aan een nieuw afsprakenkader, dat naar verwachting half december in concept gereed is en in maart 2011 aan uw raad wordt voorgelegd. Zorgen voor Morgen heeft in heel veel NLA-wijken draagvlak, zowel bij bewoners als bij organisaties zoals corporaties en zorginstellingen. Wegens dit grote draagvlak is de inzet om in de volgende NLA-periode het Zorgen voor Morgen-programma dat in gang is gezet, voor de duur van vier jaar te continueren en deels te financieren uit het NLA. We stellen het dan niet meer afhankelijk van de besluitvorming in de wijkteams, maar maken er een stedelijke inzet van. We verwachten dat de corporaties deze inzet delen. Op het moment dat deze inzet toch niet door de corporaties wordt gedeeld, danwel wanneer uw raad in maart een ander besluit neemt met oog op Nieuw Lokaal Akkoord, zullen we de consequenties hiervan aan u voorleggen.

We zetten in op een bijdrage voor de komende vier jaar van € 1.000.000,--, wat neerkomt op € 250.000,-- per jaar.

3.3 AWBZ-pakketmaatregelen.

De functie begeleiding is nu alleen nog toegankelijk voor mensen die matig tot zwaar beperkt zijn in hun zelfredzaamheid. Maatschappelijke participatie is geen doel meer van begeleiding. Dat valt nu onder de Wmo en is daarmee een taak geworden van de gemeente. De inzet van de pakketmaatregelen moet raakvlakken hebben met

maatschappelijke participatie. De compensatiegelden bedragen op jaarbasis € 1.388.000,--.

4. Voorstel nieuwe financiering.

4.1 Inzet programma Zorgen voor Morgen.

We willen het programma Zorgen voor Morgen dat we samen met de corporaties vooral via het Lokaal Akkoord opgezet hebben de komende jaren voortzetten. We zien dat dit programma goed aanslaat en zijn effect heeft. We willen zodoende de 10 Stip's die we in de stad met de inzet van NLA middelen hebben (waarvan een tweetal op heel korte termijn ontwikkeld wordt) verder ontwikkelen en goed in de benen houden, inclusief de bijbehorende ketenondersteuning. Dit conform de inzet van middelen zoals die in bijlage 1 is weergegeven. We gaan daarbij uit van een continuering van de financiële inzet van het jaar 2010. Gezien de overeenkomst tussen het te besteden bedrag en de omvang van de Opplusregeling en de inzet vanuit het NLA, stellen we voor om het programma Zorgen voor Morgen te financieren uit deze twee financiële bronnen. Dit is een inzet van jaarlijks € 475.000,--

4.2 Dekkingsbron Veiligheidsmiddelen 2011.

Uw raad heeft bij de behandeling van de begroting 2011 besloten om uit de AWBZ-compensatiemiddelen, €267.000,-- af te zonderen ten behoeve van veiligheidsprojecten die een belangrijke rol hebben voor prestatieveld 1 van de Wmo, die inzet op sociale cohesie in de wijken. Er is een drietal projecten, waarvan de (gedeeltelijke) financiering plaatsvindt uit de decentrale uitkering vanuit het gemeentefonds onder de noemer "Leefbaarheid en Veiligheid".

We stellen voor om het grootste deel van de middelen uit de AWBZ-compensatiemiddelen ten behoeve van veiligheid, aan onderstaande projecten te besteden.

Meldpunten Overlast en Zorg.

Een belangrijke en goedwerkende vorm van signalering in onze gemeente zijn de meldpunten Overlast en Zorg. Wijkbewoners hebben hiermee een laagdrempelige voorziening om overlast te melden, maar zeker ook om hun zorg te uiten. Daarmee heeft het meldpunt vaak een vroegsignaleringsfunctie. De meldpunten worden op dit moment voor een deel incidenteel gefinancierd vanuit het GSB-veiligheidsbudget. Op dit budget wordt fors bezuinigd door het Rijk. Door de vermindering van het GSB-veiligheidsbudget ontstaat er een tekort bij de meldpunten Overlast en Zorg. Gezien de koppeling van de meldpunten met de OGGz verwachten wij dat het belang van de meldpunten in het signaleren van problematische situaties zal toenemen.

Het gaat om een bedrag van € 140.000,--
Door uw raad is besloten om het benodigde budget vooralsnog tot en met 2014 beschikbaar te stellen.

Buurtconciërges.

Buurtconciërges vervullen een ondersteunende rol in de wijken als het gaat om het op orde houden van de woonomgeving. Ook verrichten zij hand- en spandiensten voor kwetsbare wijkbewoners en bewonersorganisaties. Financiering vindt plaats door woningcorporaties en gemeente.

Het gemeentelijk deel bedraagt € 70.000,--
 N.b. Voor zowel de inzet voor buurtconciërges als buurtbemiddeling geldt dat in onze gemeentebegroting middelen zijn gereserveerd voor veiligheidsbeleid. Deze middelen zijn afhankelijk van de beschikbaarheid van rijksmiddelen vanaf 2012. Als bekend is hoe hoog de rijksmiddelen zijn, zal het college voor 2012 (en mogelijk daarna) bepalen hoe deze middelen worden ingezet. Dan wordt ook opnieuw de inzet voor buurtconciërges en buurtbemiddeling vastgesteld.

Buurtbemiddeling.

Het project buurtbemiddeling is onlangs geëvalueerd. Bij dit project bemiddelen burgers/vrijwilligers in onderlinge conflicten tussen burens. De resultaten zijn dusdanig bemoedigend dat de corporaties bereid zijn 50% van de kosten voor dit project te financieren.

Het gemeentelijk deel bedraagt € 45.000,--
 Zie de n.b. bij buurtconciërges.

4.3 Verbreden Stip Korrewegwijk/De Hoogte en Beijum.

In 12 wijken hebben wij straks STIP's en daaraan gekoppeld steunsystemen van welzijnsteams en samenwerkende organisaties. Dit conform de inzet vanuit Zorgen voor Morgen/Wmo in vitale buurten. Wij verwachten dat hiermee in deze wijken het grootste deel van de huidige gevolgen van de versobering van de AWBZ kunnen worden opgevangen en ook de komende veranderingen in de AWBZ goed kunnen worden ingebed. We kunnen met deze middelen inzetten op STIP's met de in Wmo in vitale buurten benoemde 4 basisfuncties, te weten informatie en advies, signalering, ondersteuning en professionele zorgondersteuning.

Voor Korrewegwijk/De Hoogte is deze inzet nog niet mogelijk binnen de huidige middelen. In deze beide wijken bestaat de woningvoorraad vooral uit goedkopere woningen in de sociale sector. In deze wijken zijn verhoudingsgewijs meer mensen uit de Wmo-doelgroep vertegenwoordigd. In beide wijken wonen verhoudingsgewijs veel mensen met een lage SES-score (Sociaal Economische Status). Het is bewezen dat deze mensen gemiddeld genomen op vroegere leeftijd gezondheidsklachten ontwikkelen. We willen de via de Wijkstemdag in de Korrewegwijk verkozen STIP verbreden en in combinatie met De Hoogte ontwikkelen, conform de inzet van Wmo in vitale buurten. Hetzelfde geldt voor Beijum. In deze wijk is nog helemaal geen STIP ontwikkeld. De vraag vanuit de wijk is zeker aanwezig. Ook in Beijum speelt een lage SES-score. Daarmee is ook voor Beijum van belang een breed Stip te ontwikkelen met de, conform Wmo in vitale buurten, brede inzet.

De kosten voor Wmo in vitale buurten voor deze wijken zijn: € 400.000,--.

4.4 Het vrijwilligerskader.

De beperking van de toegang tot de AWBZ doet een groter beroep op de samenleving als het gaat om vrijwillige inzet. De druk neemt toe, daarvan getuigt ook de snel groeiende hulpvraag van kwetsbare burgers bij Humanitas. Deze hulpvraag is ten opzichte van 2009 met bijna 50% gestegen.

Wij zullen langs verschillende wegen een beroep moeten doen op de samenleving. Van onze wijkgerichte aanpak verwachten wij dat meer mensen voor het vrijwilligerswerk geactiveerd zullen worden. We zetten in op drie onderdelen voor vrijwilligers-ondersteuning, te weten via Humanitas, de kerken en een algemene publiekscampagne.

Humanitas.

Humanitas zien wij als de spil in de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers die zich (achter de voordeur) inzetten voor kwetsbare mensen. Deze ondersteuning vraagt om grote zorgvuldigheid. Er is binnen Humanitas veel expertise in de ondersteuning van deze zorgvrijwilligers. De groei van de vraag kan niet worden opgevangen met de huidige beschikbare professionele capaciteit. Humanitas zal extra menskracht moeten inzetten om het groeiend aantal vrijwilligers dat nodig is te begeleiden en te coachen.

Wij willen Humanitas daarom extra subsidie toekennen.

€ 150.000,--

HIP en Present.

Vanwege het grote potentieel aan vrijwilligers willen we de werving via de kerken voortzetten.

De gemeente en de kerken hebben regelmatig overleg over de betrokkenheid van de kerken bij de Wmo. Dit heeft er toe geleid dat tot het eind van dit jaar, twee kerkelijke initiatieven met *tijdelijke* middelen worden gefinancierd, t.w. HIP en Present. HIP is een landelijk digitaal databestand waar individuele kerkelijke vrijwilligers uit Groningen worden gematcht met hulpvragers in de gemeente. Voor 2011 vraagt HIP € 21.000,-- subsidie. Present organiseert groepen (kerkelijke) vrijwilligers voor eenmalige klussen, zoals het opknappen/opruimen van woningen voor mensen met een laag inkomen.

Beide hebben gemeen dat zij een beroep doen op alle kerken in Groningen en daar ook zijn ingebed. Voor 2011 vraagt Present € 45.000,-- subsidie. Dit vinden wij te veel.

Als beschikbaar subsidie voor beide initiatieven samen stellen wij voor de komende 2 jaar te financieren

€ 50.000,--

Publiciteitscampagne.

Daarnaast willen wij de vraag naar "zorg"-vrijwilligers via een permanente publiciteitscampagne in de Gezinsbode blijvend onder de aandacht brengen.

De jaarlijkse kosten voor een wekelijkse vacatureladder in de Gezinsbode bedragen ongeveer

€ 30.000,--

4.5 Dagbesteding en ontmoeting.

Wij hebben, als tijdelijke maatregel in 2010, de dagbesteding die door de zorgaanbieders op grond van de AWBZ werd geleverd gecontinueerd zodat deelnemers, die hun indicatie hiervoor beëindigd zagen worden, niet in een gat zouden vallen en de mantelzorgers deze vorm van vervangende zorg niet zouden kwijtraken.

Zo'n 50 mensen maken hiervan gebruik.

Daarnaast hebben wij sinds dit jaar in het kader van Wmo in vitale buurten de ontmoetingsfunctie in 11 wijken versterkt door formatie voor agogische ondersteuning toe te voegen. Buurtbewoners/vrijwilligers organiseren zelf de ontmoetingsfunctie en worden hierbij ondersteund door een beroepskracht. Naar verwachting zal hierdoor in de nabije toekomst de ontmoetingsfunctie meer divers ingevuld gaan worden, waardoor de vraag naar specifieke dagbestedingsgroepen af zal nemen.

Op termijn willen wij onze betrokkenheid bij de huidige dagbestedingsgroepen afbouwen, maar voorlopig zijn we van mening dat de noodzaak hoog is om deze dagbesteding te financieren. Voor de huidige gebruikers is een budget van € 140.000,--

noodzakelijk, voor nieuwe instroom verwachten we dat € 100.000,-- extra nodig is.
Benodigd budget: € 240.000,--.

MFC de Wijert.

De vraag naar laagdrempelige ontmoetingsplekken in wijken zal toenemen. Over het algemeen valt deze vraag in wijken wel te regelen, omdat er meerdere accommodaties beschikbaar zijn. Dit is niet het geval in de Wijert. Daar is het MFC de enige beschikbare ruimte. In het kader van het accommodatiebeleid wordt dit centrum voor 50% gefinancierd in de exploitatielasten. De andere 50% moet worden verkregen uit inkomsten van (semi)commerciële activiteiten. Dit betekent dat deze accommodatie een deel van de tijd niet beschikbaar is voor buurtactiviteiten terwijl daar wel grote vraag naar is. Het bestuur wil wel meer ruimte beschikbaar stellen, maar moet dan aanvullend worden gesubsidieerd. Het gaat hierbij om een bedrag van € 20.000,--.

4.6 Flexibele inzet Meerjarenprogramma Wmo.

Het huidige meerjarenprogramma Wmo loopt eind 2010 af. In de vier jaar dat dit programma is uitgevoerd zijn er heel veel ontwikkelingen geweest. Het Rijk heeft diverse maatregelen genomen in de zorg en welzijn die forse effecten heeft op de stad. Het betreft onder meer het overhevelen van budgetten van het Rijk naar de gemeente, vaak met een bezuinigingsslag, maar ook andere financieringsconstructies in de zorgsector, waaronder de invoering van de ZorgZwaartePakketten (ZZP). Dit heeft behoorlijke gevolgen gehad voor onze stedelijke inzet en ambitie. Het Rijk zal de komende periode meerdere taken van Rijk naar gemeente overhevelen. Het Rijk gebruikt dit tot nu toe ook om een bezuinigingsslag te slaan. In de eerste helft van 2011 stellen wij ons nieuwe Wmo Meerjarenprogramma op. De ervaring met het huidige Wmo-programma leert dat een flexibele inzet van het Wmo-programma noodzakelijk is om de (soms onverwachte) effecten vanuit het Rijk tijdelijk op te vangen. Deze flexibiliteit is ook noodzakelijk om ruimte te geven aan mogelijk nieuwe accenten die de raad legt in dit nieuwe programma.

Hiervoor willen we een bedrag reserveren van: € 231.000,--.

Voor 2011 willen wij een deel van dit budget benutten voor het implementeren van een aantal resultaten van het project Toegankelijke binnenstad. In de tweede helft van 2009 en de eerste helft van 2010 is tijdens een drietal festivals, door een heel divers gezelschap (o.m. bewoners, bezoekers, ondernemers, vertegenwoordigers van de Wmo-doelgroep en de Groninger City Club), een groot aantal plannen uitgewerkt om de binnenstad meer toegankelijk te maken. Deze vorm van interactieve beleidsvorming heeft tot veel bruikbare ideeën, aanbevelingen en suggesties geleid. Het project Toegankelijke binnenstad komt voort uit het Wmo meerjarenprogramma 2008-2010 en sluit aan op de motie van de raad van september 2008 om in 2018 de meest toegankelijke binnenstad te hebben.

6. Financiële paragraaf.

Binnen de begrotingen van de Bestuursdienst en de dienst RO/EZ zijn de volgende bedragen beschikbaar:

1. Opplusregeling (dienst RO/EZ)	€ 225.000,--
2. Zorgen voor Morgen (dienst RO/EZ)	€ 250.000,--(Nieuw Lokaal Akkoord)
3. AWBZ – pakketmaatregel (Bestuursdienst)	€ 1.388.000,--
Totaal	€ 1.863.000,--

Het bedrag van € 1.863.000,-- willen we als volgt gaan inzetten:

1. Zorgen voor Morgen	€ 475.000,--(dienst RO/EZ)
2. Dekkingsbron veiligheidsmiddelen	€ 267.000,--(Bestuursdienst)
3. Verbreding STIP Korrewegwijk, de Hoogte, Beijum	€ 400.000,--(dienst OCSW)
4. Ondersteuning vrijwilligerswerk (Humanitas, HIP, Present en publiciteit)	€ 230.000,--(dienst OCSW)
5. Dagbesteding en ontmoeting	€ 240.000,--(dienst OCSW)
6. MFC de Wijert	€ 20.000,--(dienst OCSW)
7. Flexibele inzet Wmo	€ 231.000,--(HVD)

Begrotingswijziging:

Begrotingswijziging deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo	Dotatie reserve	Onttrekking reserve	Saldo
4.1 Sociale Samenhang en Participatie - OCSW	890		-890			-890
4.1 Sociale Samenhang en Participatie - HVD	231		-231			-231
15.1 Algemene Inkomsten en post Onvoorzien	-1.121		1.121			1.121
	0	0	0	0	0	0

Gelet op het vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

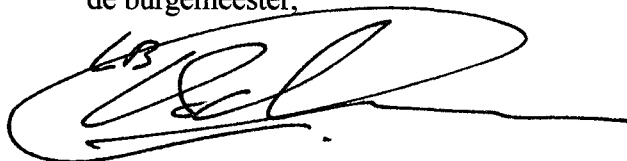
- I. de budgetten Opplusregeling en inzet Nieuw Lokaal Akkoord, onder voorbehoud van vaststelling van het Nieuw Lokaal Akkoord 2011-2014, in te zetten voor het programma Zorgen voor Morgen zoals dat in 2010 is vormgegeven. De jaarlijkse financiële inzet is € 475.000,--. De financiële dekking hiervoor ten laste te brengen van de huidige Opplusregeling (jaarlijks € 225.000,--) en de inzet vanuit het Nieuw Lokaal Akkoord (jaarlijks € 250.000,--);
- II. de compensatiemiddelen AWBZ ad € 1.388.000,-- per 01-01-2011 in te zetten voor:

a.	dekkingsbron veiligheidsmiddelen 2011	€ 267.000,--
b.	verbreding STIP Korrewegwijk, de Hoogte, Beijum	€ 400.000,--
c.	ondersteuning vrijwilligerswerk	€ 230.000,--
d.	dagbesteding en ontmoeting	€ 260.000,--
e.	flexibele inzet Wmo	€ 231.000,--

- III. een bedrag van € 1.121.000,-- over te hevelen van de Bestuursdienst naar de dienst OCSW voor een bedrag van € 890.000,-- en een bedrag van € 231.000,-- naar de Hulpverleningsdienst;
- IV. de gemeentebegroting 2011 dienovereenkomstig te wijzigen.

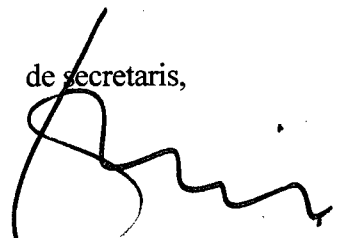
Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

de secretaris,

drs. L.J. (Leo) Bosdijk.

Bijlage 1

Overzicht besteding Zorgen voor Morgen in de NLA-wijken

Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Paddepoel	STIP inrichting	€ 18.000				€ 18.000		
	STIP huur	€ 4.635	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 22.635		
	ketenondersteuning	regulier	regulier	regulier	regulier			
	Vrijwilligers STIP	€ 8.600	€ 13.200	€ 13.200	€ 13.200	€ 48.200		
	Huisbezoek 75+	regulier	regulier	regulier	regulier			
	PR	€ 1.750	€ 1.250	€ 1.000	€ 1.000	€ 5.000		
	internet registratie	€ 1.750	€ 1.250	€ 1.000	€ 1.000	€ 5.000		
	werkbudget STIP	€ 1.965	€ 2.000	€ 2.100	€ 2.100	€ 8.165		
	telefoon	€ 600	€ 800	€ 800	€ 800	€ 3.000		
	Subtotaal				24100	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Vinkhuizen	STIP inrichting					€ -		
	STIP huur		€ 2.174	€ 8.957	€ 9.000	€ 20.131		
	ketenondersteuning	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ -		
	Vrijwilligers STIP		€ 3.911	€ 15.645	€ 15.645	€ 35.201		
	Huisbezoek 70+ m.k.				€ 16.016	€ 16.016		
	PR		€ 313	€ 1.250	€ 1.250	€ 2.813		
	internet registratie		€ 500	€ 2.000	€ 2.000	€ 4.500		
	werkbudget STIP		€ 250	€ 1.000	€ 1.000	€ 2.250		
	telefoon		€ 370	€ 385	€ 400	€ 1.155		
	Subtotaal				36311	€ 82.066	€ 82.066	€ 82.066
24-3-2010 Selwerd	STIP inrichting				€ 5.000	€ 5.000		
	STIP huur				€ 5.000	€ 5.000		
	ketenondersteuning				€ 25.000	€ 25.000		
	Vrijwilligers STIP				€ 12.000	€ 12.000		
	Huisbezoek 75+	regulier	regulier	regulier	regulier	regulier		
	PR				€ 2.000	€ 2.000		
	internet registratie				€ 2.000	€ 2.000		
	werkbudget STIP				€ 2.000	€ 2.000		
	telefoon				€ 500	€ 500		
	Subtotaal				53500	53500	€ 24.250 € 53.500	€ 77.750
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Hoogkerk	STIP inrichting		€ 5.000			€ 5.000		
	STIP huur					€ -		
	ketenondersteuning		€ 13.500	€ 27.010	€ 27.010	€ 67.520		
	Vrijwilligers STIP		€ 14.035	€ 12.535	€ 12.535	€ 39.105		
	Huisbezoek 70+ m.k.				€ 15.269	€ 15.269		

	PR		€ 1.750	€ 1.250	€ 1.000	€ 4.000		
	internet registratie		€ 2.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 4.000		
	werkbudget STIP		€ 1.125	€ 1.125	€ 1.125	€ 3.375		
	telefoon					€ -		
Subtotaal					57939	€ 138.269	€ 138.269	€ 138.269
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Corpus N	STIP inrichting		€ 10.000			€ 10.000		
	STIP huur		€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 9.000		
	ketenondersteuning	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ -		
	Vrijwilligers STIP		€ 3.912	€ 15.645	€ 15.645	€ 35.202		
	Huisbezoek 70+ m.k.		€ 5.667	€ 5.667	€ 5.667	€ 17.001		
	PR		€ 2.000	€ 1.500	€ 1.500	€ 5.000		
	internet registratie		€ 500	€ 2.000	€ 2.000	€ 4.500		
	werkbudget STIP		€ 250	€ 1.000	€ 1.000	€ 2.250		
	telefoon		€ 450	€ 400	€ 400	€ 1.250		
Subtotaal					29212	€ 84.203	€ 84.203	€ 84.203
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
De Wijert N	STIP inrichting		€ 5.000			€ 5.000		
	STIP huur		€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 10.500		
	ketenondersteuning	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ -		
	Vrijwilligers STIP		€ 16.500	€ 16.500	€ 16.500	€ 49.500		
	Huisbezoek 70+ m.k.		€ 6.127	€ 6.127	€ 6.127	€ 18.381		
	PR		€ 2.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 4.000		
	internet registratie		€ 2.000	€ 1.500	€ 1.500	€ 5.000		
	werkbudget STIP		€ 1.900	€ 1.900	€ 1.900	€ 5.700		
	telefoon		€ 450	€ 400	€ 450	€ 1.300		
Subtotaal					27477	€ 99.381	€ 99.381	€ 99.381
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Oosterpark 24-3-2010	STIP inrichting			€ 5.000		€ 5.000		
	STIP huur			€ 2.000	€ 4.000	€ 6.000		
	ketenondersteuning			€ 54.047	€ 54.047	€ 108.094		
	Vrijwilligers STIP			€ 15.645	€ 15.645	€ 31.290		
	Huisbezoek 70+ m.k.				€ 14.600	€ 14.600		
	PR			€ 1.250	€ 1.250	€ 2.500		
	internet registratie			€ 2.000	€ 2.000	€ 4.000		
	werkbudget STIP			€ 1.000	€ 2.500	€ 3.500		
	telefoon			€ 200	€ 400	€ 600		stadsdeel-
Subtotaal					94442	€ 175.584	€ 175.584	budget
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Korrewegwijk	STIP inrichting				€ 5.000	€ 5.000		
	STIP huur				€ 4.000	€ 4.000		

	Mobiel in de wijk / theekar				€ 1.500	€ 1.500		
	Vrijwilligers STIP				€ 12.500	€ 12.500		
	Huisbezoek 70+ m.k.				€ 18.000	€ 18.000		
	PR				€ 8.500	€ 8.500		
	internet registratie				€ 2.000	€ 2.000		
	werkbudget STIP				€ 2.500	€ 2.500		
	telefoon				€ 750	€ 750		
Subtotaal					54750	€ 54.750	€ 54.750	€ 54.750
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Lewenborg	STIP inrichting			€ 5.000		€ 5.000		
	STIP huur			€ 6.000	€ 6.000	€ 12.000		
	ketenondersteuning			€ 32.500	€ 32.500	€ 65.000		
	Vrijwilligers STIP			€ 13.200	€ 13.200	€ 26.400		
	Huisbezoek 75+			€ 15.000	€ 15.000	€ 30.000		
	PR			€ 1.250	€ 1.000	€ 2.250		
	internet registratie			€ 1.000	€ 1.000	€ 2.000		
	werkbudget STIP			€ 1.125	€ 1.125	€ 2.250		
	telefoon					€ -		
Subtotaal					69825	€ 144.900	€ 144.900	€ 144.900
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Oosterhooge-brug 24-3-2010	STIP inrichting				€ 5.000	€ 5.000		
	STIP huur					€ -		
	ketenondersteuning				€ 10.764	€ 10.764		
	Netwerk ouderen		€ 1.760	€ 8.800	€ 8.800	€ 19.360		
	Huisbezoek/ vraag			€ 13.250		€ 13.250		
	seniorenmanifestatie			€ 3.250		€ 3.250		
	internet registratie					€ -		
	werkbudget STIP					€ -		
	telefoon					€ -		
Subtotaal					24564	€ 51.624	€ 51.624	€ 51.624
Totalen					€472.120		€ 1.018.527	€ 842.943

Via het beleidsprogramma Wmo in vitale buurten is de financiering de Stips voor de niet NLA-wijken Helpman/Coendersborg en De Wijert/Hoornsemeer Zuid geregeld.

Bijlage 2: Effecten overheveling AWBZ

De AWBZ-pakketmaatregel

Door de pakketmaatregel is de toegang tot begeleiding op grond van de AWBZ in de loop van 2009 ingeperkt. De functie begeleiding is nu alleen nog toegankelijk voor mensen die matig tot zwaar beperkt zijn in hun zelfredzaamheid. Maatschappelijke participatie is geen doel meer van begeleiding. Dat valt nu onder de Wmo en is daarmee een taak geworden van de gemeente. Iedereen die al begeleiding kreeg via AWBZ heeft in 2009/2010 een herindicatie gekregen. Zoals in de inleiding is aangegeven worden gemeenten gecompenseerd om de gevolgen van de maatregel op te vangen. In Groningen gaat het om zo'n 1.100 mensen die hun indicatie voor begeleiding verminderd dan wel stopgezet zagen worden. Dit aantal is 50% minder dan aanvankelijk op basis van landelijke ramingen werd aangenomen. Ter verklaring: we weten dat veel zorgaanbieders hun cliënten hebben ondersteund in hun herindicatietraject en hun eventuele bezwaarprocedure. Ook is tussentijds het beleid m.b.t. de herindicaties voor een aantal doelgroepen (kinderen en doven) tussentijds verzacht. Wij hebben met een groot aantal mensen voor wie de maatregel gevolgen heeft gehad gesproken. Uit dit contact is gebleken dat de invoering van de pakketmaatregel tot nu toe niet heeft geleid tot acute problemen. Een deel van de mensen vond andere oplossingen, doet een extra beroep op mantelzorg of maakt gebruik van andere voorzieningen in de gemeente.

Als het gaat om **nieuwe instroom** constateert VWS in 2009 landelijk een daling van de instroom van 12.000 ten opzichte van 2008.

Invoering van Zorgzwaartepakketten (ZZP)

Ook binnen de intramurale zorg zijn veranderingen doorgevoerd. Door middel van zogenoemde zorgzwaartepakketten wordt de zorg toebedeeld aan degenen die het minst zelfredzaam zijn. In de laagste klassen van deze zzp's zit vrijwel geen begeleiding meer verdisconteerd. Behalve dat verzorgingshuizen private zorgarrangementen ontwikkelen die mensen zelf moeten betalen, doen zij nu ook een beroep op ondersteuning van hun cliënten door onze 'Wmo'-collectieve voorzieningen, zoals ouderenadviseurs en vrijwilligerswerk. Er staat hier vanuit het rijk geen compensatie tegenover.

Verdere veranderingen AWBZ

De ombuigingen in de AWBZ gaan de komende jaren onverminderd door.

In het Regeerakkoord van het nieuwe kabinet wordt:

- de totale overheveling van de dagbesteding en begeleiding van de AWBZ naar gemeenten voorzien. De voorziene besparing van 5%, inclusief de uitvoeringskosten, zal ons voor forse opgaven stellen. Dagbesteding en begeleiding zijn omvangrijke taken en complexer dan destijds de overheveling van de huishoudelijke verzorging.
- de scheiding van wonen en zorg verder doorgezet. Dit leidt ertoe dat meer mensen extramuraal gaan of blijven wonen. Het beroep op Wmo voorzieningen neemt daardoor toe. Gemeenten lijken hier niet voor te worden gecompenseerd.
- de gehandicaptenzorg voor mensen met een IQ boven de 70 geschrapt. Gemeenten worden hiervoor beperkt gecompenseerd.

We zullen dus moeten werken met een budget dat substantieel lager is dan in de huidige AWBZ. Wij kunnen synergie bereiken door de nieuwe taken en effecten op creatievere manieren te verknopen met andere opgaven. De wijksteunsystemen die wij door middel van ons Zorgen voor Morgen programma/Wmo in vitale buurten realiseren bieden hiervoor een goede basis.

Onze opgave

Een afnemende professionele inzet in de zorgsector is met de huidige en komende bezuinigingen een feit. Mensen die hierdoor getroffen worden zijn ook mensen met een verstandelijke beperking, lichamelijke beperking en/of psychische problematiek en kwetsbare ouderen. Het zijn mensen die vaak een klein netwerk hebben, weinig inkomsten en die moeite hebben de regie te voeren over hun eigen leven. De vraag is hoe wij als lokale overheid op de ontwikkelingen gaan reageren. Een mogelijkheid is om het over te laten aan de samenleving zelf, in de hoop dat zij hierin hun verantwoordelijkheid pakken. Dat zal voor een deel ook gebeuren, maar daar waar de samenleving niet vanzelf inspringt,

verwachten wij een toename van vereenzaming en sociaal isolement, vervuiling, misbruik, huisuitzettingen, overbelaste mantelzorgers, etc. Dit heeft een effect op de leefbaarheid van de hele stad. De grootste excessen zullen met dure individuele maatregelen moeten worden opgelost. Deze ontwikkeling staat haaks op de ambitie van het college, dat uitgaat van een stad waarin iedereen meedoet, waar geen tweedeling is en waar we om elkaar denken.

Die ambitie wordt niet zomaar bereikt. De bevolking is er in toenemende mate aan gewend geraakt haar zorgvragen neer te kunnen leggen bij de overheid. Dit was niet helemaal voor niets. Mensen wonen niet meer in grote familieverbanden en we leven in een maatschappij die steeds complexer wordt, geïndividualiseerd is geraakt en waar een grotere deelname aan de arbeidsmarkt is. Hierdoor was en is informele steun minder natuurlijk voor handen.

Het is noodzakelijk een nieuwe balans tussen informele en professionele steun te vinden. We willen en kunnen niet terug naar de jaren vijftig, waarbij alles weer neerkomt op alleen de informele steun. We willen toe naar een situatie waarbij er goede samenwerking bestaat tussen professionele en informele zorgers. Beroepskrachten die vanuit de kracht van mensen mantelzorgers en vrijwilligers ondersteunen en faciliteren bij de zorg voor hun naaste. Deze zorg zal ook bijdragen aan de sociale samenhang in wijk en stad. Zorg voor elkaar biedt ook kansen voor mensen met een grote achterstand tot de arbeidsmarkt.

Deze nieuwe balans is er niet van de ene op de andere dag. Het vraagt om een grote cultuurverandering. Dit maakt de Wmo ook tot een complex beleidsterrein waar nog veel ontwikkeld moet worden.

Welke effecten zien wij nu al nu de zorg zich terugtrekt

We zien effecten die ons zorgen baren. Mede met het oog op de verdere veranderingen in de AWBZ vragen deze effecten bij onze verdere beleidsontwikkeling om aandacht.

- De mensen die wij hebben gesproken over de gevolgen van de maatregelen, of ze nu wel of geen oplossing gevonden hebben, beschikken vaak over heel beperkte netwerken die hen kunnen ondersteunen. Dit maakt hen kwetsbaar, bijvoorbeeld op het gebied van (voldoende) sociale contacten, het behouden van een gezond dagritme en het kunnen voldoen aan allerlei administratieve verplichtingen in deze complexer wordende maatschappij. Vaak betreft het mensen met een laag inkomen.
- Van de mensen, die hun begeleiding zagen verminderen dan wel wegvallen, geeft 2/3 aan dat hun situatie is verslechterd. En dan gaat het vaak om minder sociale contacten, geen luisterend oor, geen activiteiten meer buitenshuis.
- Veel mensen vinden het in de nieuwe situatie moeilijk om hulp te vragen. Men is dat niet meer gewend en/of men ziet er tegen op om nieuwe contacten aan te gaan. Een aanbod om gebruik te maken van een vrijwilliger roept in eerste instantie veel reserve op. Een vraag of signaal om ondersteuning vraagt daarom om een zorgvuldige benadering.
- We zien daarnaast bij een organisatie als Humanitas een groeiende vraag naar de inzet van vrijwilligers. Over het eerste half jaar van 2010 was er t.o.v. 2009 een stijging van 45% van de hulpvragen. Ook de taken die van de vrijwilligers gevraagd worden, worden 'zwaarder'. Het gaat niet meer alleen om het afleggen van een bezoekje om sociaal isolement tegen te gaan, maar ook bijvoorbeeld om ondersteuning bij het voeren van administratie. Een ander voorbeeld is de begeleiding van een lichamelijk gehandicapte naar een activiteit; dit vraagt nu ook om fysieke of verzorgende kwaliteiten.
- Uit de gesprekken blijkt verder dat men een groter beroep doet op de mantelzorger. Als de mantelzorger dan zelf ook slechts over een klein netwerk beschikt waar op teruggevalen kan worden kan dit leiden tot overbelasting.
- Tenslotte geeft een aantal zorgaanbieders aan dat er ondanks dat zij hetzelfde proberen te doen in minder uren er nu toch gaten dreigen te vallen in de ondersteuning van hun cliënten.

V066.1

Bijlage 1

Overzicht besteding Zorgen voor Morgen in de

NLA-wijken

Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Paddepoel	STIP inrichting	€ 18.000				€ 18.000		
	STIP huur	€ 4.635	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 22.635		
	ketenondersteuning	regulier	regulier	regulier	regulier			
	Vrijwilligers STIP	€ 8.600	€ 13.200	€ 13.200	€ 13.200	€ 48.200		
	Huisbezoek 75+	regulier	regulier	regulier	regulier			
	PR	€ 1.750	€ 1.250	€ 1.000	€ 1.000	€ 5.000		
	internet registratie	€ 1.750	€ 1.250	€ 1.000	€ 1.000	€ 5.000		
	werkbudget STIP	€ 1.965	€ 2.000	€ 2.100	€ 2.100	€ 8.165		
	telefoon	€ 600	€ 800	€ 800	€ 800	€ 3.000		
	Subtotaal				24100	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Vinkhuizen	STIP inrichting					€ -		
	STIP huur		€ 2.174	€ 8.957	€ 9.000	€ 20.131		
	ketenondersteuning	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ -		
	Vrijwilligers STIP		€ 3.911	€ 15.645	€ 15.645	€ 35.201		
	Huisbezoek 70+ m.k.				€ 16.016	€ 16.016		
	PR		€ 313	€ 1.250	€ 1.250	€ 2.813		
	internet registratie		€ 500	€ 2.000	€ 2.000	€ 4.500		
	werkbudget STIP		€ 250	€ 1.000	€ 1.000	€ 2.250		
	telefoon		€ 370	€ 385	€ 400	€ 1.155		
	Subtotaal				36311	€ 82.066	€ 82.066	€ 82.066
24-3-2010 Selwerd	STIP inrichting				€ 5.000	€ 5.000		
	STIP huur				€ 5.000	€ 5.000		
	ketenondersteuning				€ 25.000	€ 25.000		
	Vrijwilligers STIP				€ 12.000	€ 12.000		
	Huisbezoek 75+	regulier	regulier	regulier	regulier	regulier		
	PR				€ 2.000	€ 2.000		
	internet registratie				€ 2.000	€ 2.000		
	werkbudget STIP				€ 2.000	€ 2.000		
	telefoon				€ 500	€ 500	€ 24.250	
	Subtotaal				53500	53500	€ 53.500	€ 77.750
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Hoogkerk	STIP inrichting		€ 5.000			€ 5.000		
	STIP huur					€ -		
	ketenondersteuning		€ 13.500	€ 27.010	€ 27.010	€ 67.520		
	Vrijwilligers STIP		€ 14.035	€ 12.535	€ 12.535	€ 39.105		
	Huisbezoek 70+ m.k.				€ 15.269	€ 15.269		

	PR		€ 1.750	€ 1.250	€ 1.000	€ 4.000		
	internet registratie		€ 2.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 4.000		
	werkbudget STIP		€ 1.125	€ 1.125	€ 1.125	€ 3.375		
	telefoon					€ -		
Subtotaal					57939	€ 138.269	€ 138.269	€ 138.269
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Corpus N	STIP inrichting		€ 10.000			€ 10.000		
	STIP huur		€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 9.000		
	ketenondersteuning	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ -		
	Vrijwilligers STIP		€ 3.912	€ 15.645	€ 15.645	€ 35.202		
	Huisbezoek 70+ m.k.		€ 5.667	€ 5.667	€ 5.667	€ 17.001		
	PR		€ 2.000	€ 1.500	€ 1.500	€ 5.000		
	internet registratie		€ 500	€ 2.000	€ 2.000	€ 4.500		
	werkbudget STIP		€ 250	€ 1.000	€ 1.000	€ 2.250		
	telefoon		€ 450	€ 400	€ 400	€ 1.250		
Subtotaal					29212	€ 84.203	€ 84.203	€ 84.203
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
De Wijert N	STIP inrichting		€ 5.000			€ 5.000		
	STIP huur		€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 10.500		
	ketenondersteuning	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ -		
	Vrijwilligers STIP		€ 16.500	€ 16.500	€ 16.500	€ 49.500		
	Huisbezoek 70+ m.k.		€ 6.127	€ 6.127	€ 6.127	€ 18.381		
	PR		€ 2.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 4.000		
	internet registratie		€ 2.000	€ 1.500	€ 1.500	€ 5.000		
	werkbudget STIP		€ 1.900	€ 1.900	€ 1.900	€ 5.700		
	telefoon		€ 450	€ 400	€ 450	€ 1.300		
Subtotaal					27477	€ 99.381	€ 99.381	€ 99.381
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Oosterpark 24-3-2010	STIP inrichting			€ 5.000		€ 5.000		
	STIP huur			€ 2.000	€ 4.000	€ 6.000		
	ketenondersteuning			€ 54.047	€ 54.047	€ 108.094		
	Vrijwilligers STIP			€ 15.645	€ 15.645	€ 31.290		
	Huisbezoek 70+ m.k.				€ 14.600	€ 14.600		
	PR			€ 1.250	€ 1.250	€ 2.500		
	internet registratie			€ 2.000	€ 2.000	€ 4.000		
	werkbudget STIP			€ 1.000	€ 2.500	€ 3.500		
	telefoon			€ 200	€ 400	€ 600		stadsdeel-
Subtotaal					94442	€ 175.584	€ 175.584	budget
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Korrewegwijk	STIP inrichting				€ 5.000	€ 5.000		
	STIP huur				€ 4.000	€ 4.000		

	Mobiel in de wijk / theekar				€ 1.500	€ 1.500		
	Vrijwilligers STIP				€ 12.500	€ 12.500		
	Huisbezoek 70+ m.k.				€ 18.000	€ 18.000		
	PR				€ 8.500	€ 8.500		
	internet registratie				€ 2.000	€ 2.000		
	werkbudget STIP				€ 2.500	€ 2.500		
	telefoon				€ 750	€ 750		
Subtotaal					54750	€ 54.750	€ 54.750	€ 54.750
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Lewenburg	STIP inrichting			€ 5.000		€ 5.000		
	STIP huur			€ 6.000	€ 6.000	€ 12.000		
	ketenondersteuning			€ 32.500	€ 32.500	€ 65.000		
	Vrijwilligers STIP			€ 13.200	€ 13.200	€ 26.400		
	Huisbezoek 75+			€ 15.000	€ 15.000	€ 30.000		
	PR			€ 1.250	€ 1.000	€ 2.250		
	internet registratie			€ 1.000	€ 1.000	€ 2.000		
	werkbudget STIP			€ 1.125	€ 1.125	€ 2.250		
	telefoon					€ -		
Subtotaal					69825	€ 144.900	€ 144.900	€ 144.900
Gebied	Omschrijving	2007	2008	2009	2010	Subtotaal	Totaal	NLA
Oosterhooge-brug 24-3-2010	STIP inrichting				€ 5.000	€ 5.000		
	STIP huur					€ -		
	ketenondersteuning				€ 10.764	€ 10.764		
	Netwerk ouderen		€ 1.760	€ 8.800	€ 8.800	€ 19.360		
	Huisbezoek/ vraag			€ 13.250		€ 13.250		
	seniorenmanifestatie			€ 3.250		€ 3.250		
	internet registratie					€ -		
	werkbudget STIP					€ -		
	telefoon					€ -		
Subtotaal					24564	€ 51.624	€ 51.624	€ 51.624
Totale					€472.120		€ 1.018.527	€ 842.943

Via het beleidsprogramma Wmo in vitale buurten is de financiering de Stips voor de niet NLA-wijken Helpman/Coendersborg en De Wijert/Hoornsemeer Zuid geregeld.

Bijlage 2: Effecten overheveling AWBZ

De AWBZ-pakketmaatregel

Door de pakketmaatregel is de toegang tot begeleiding op grond van de AWBZ in de loop van 2009 ingeperkt. De functie begeleiding is nu alleen nog toegankelijk voor mensen die matig tot zwaar beperkt zijn in hun zelfredzaamheid. Maatschappelijke participatie is geen doel meer van begeleiding. Dat valt nu onder de Wmo en is daarmee een taak geworden van de gemeente. Iedereen die al begeleiding kreeg via AWBZ heeft in 2009/2010 een herindicatie gekregen. Zoals in de inleiding is aangegeven worden gemeenten gecompenseerd om de gevolgen van de maatregel op te vangen.

In Groningen gaat het om zo'n 1.100 mensen die hun indicatie voor begeleiding verminderd dan wel stopgezet zagen worden. Dit aantal is 50% minder dan aanvankelijk op basis van landelijke ramingen werd aangenomen. Ter verklaring: we weten dat veel zorgaanbieders hun cliënten hebben ondersteund in hun herindicatietraject en hun eventuele bezwaarprocedure. Ook is tussentijds het beleid m.b.t. de herindicaties voor een aantal doelgroepen (kinderen en doven) tussentijds verzacht. Wij hebben met een groot aantal mensen voor wie de maatregel gevolgen heeft gehad gesproken. Uit dit contact is gebleken dat de invoering van de pakketmaatregel tot nu toe niet heeft geleid tot acute problemen. Een deel van de mensen vond andere oplossingen, doet een extra beroep op mantelzorg of maakt gebruik van andere voorzieningen in de gemeente.

Als het gaat om **nieuwe instroom** constateert VWS in 2009 landelijk een daling van de instroom van 12.000 ten opzichte van 2008.

Invoering van Zorgzwaartepakketten (ZZP)

Ook binnen de intramurale zorg zijn veranderingen doorgevoerd. Door middel van zogenoemde zorgzwaartepakketten wordt de zorg toebedeeld aan degenen die het minst zelfredzaam zijn.

In de laagste klassen van deze zzp's zit vrijwel geen begeleiding meer verdisconteerd. Behalve dat verzorgingshuizen private zorgarrangementen ontwikkelen die mensen zelf moeten betalen, doen zij nu ook een beroep op ondersteuning van hun cliënten door onze 'Wmo'-collectieve voorzieningen, zoals ouderenadviseurs en vrijwilligerswerk. Er staat hier vanuit het rijk geen compensatie tegenover.

Verdere veranderingen AWBZ

De ombuigingen in de AWBZ gaan de komende jaren onverminderd door.

In het Regeerakkoord van het nieuwe kabinet wordt:

- de totale overheveling van de dagbesteding en begeleiding van de AWBZ naar gemeenten voorzien. De voorziene besparing van 5%, inclusief de uitvoeringskosten, zal ons voor forse opgaven stellen. Dagbesteding en begeleiding zijn omvangrijke taken en complexer dan destijds de overheveling van de huishoudelijke verzorging.
- de scheiding van wonen en zorg verder doorgezet. Dit leidt ertoe dat meer mensen extramuraal gaan of blijven wonen. Het beroep op Wmo voorzieningen neemt daardoor toe. Gemeenten lijken hier niet voor te worden gecompenseerd.
- de gehandicaptenzorg voor mensen met een IQ boven de 70 geschrapt. Gemeenten worden hiervoor beperkt gecompenseerd.

We zullen dus moeten werken met een budget dat substantieel lager is dan in de huidige AWBZ. Wij kunnen synergie bereiken door de nieuwe taken en effecten op creatievere manieren te verknopen met andere opgaven. De wijksteunsystemen die wij door middel van ons Zorgen voor Morgen programma/Wmo in vitale buurten realiseren bieden hiervoor een goede basis.

Onze opgave

Een afnemende professionele inzet in de zorgsector is met de huidige en komende bezuinigingen een feit. Mensen die hierdoor getroffen worden zijn ook mensen met een verstandelijke beperking, lichamelijke beperking en/of psychische problematiek en kwetsbare ouderen. Het zijn mensen die vaak een klein netwerk hebben, weinig inkomsten en die moeite hebben de regie te voeren over hun eigen leven. De vraag is hoe wij als lokale overheid op de ontwikkelingen gaan reageren. Een mogelijkheid is om het over te laten aan de samenleving zelf, in de hoop dat zij hierin hun verantwoordelijkheid pakken. Dat zal voor een deel ook gebeuren, maar daar waar de samenleving niet vanzelf inspringt,

verwachten wij een toename van vereenzaming en sociaal isolement, vervuiling, misbruik, huisuitzettingen, overbelaste mantelzorgers, etc. Dit heeft een effect op de leefbaarheid van de hele stad. De grootste excessen zullen met dure individuele maatregelen moeten worden opgelost. Deze ontwikkeling staat haaks op de ambitie van het college, dat uitgaat van een stad waarin iedereen meedoet, waar geen tweedeling is en waar we om elkaar denken.

Die ambitie wordt niet zomaar bereikt. De bevolking is er in toenemende mate aan gewend geraakt haar zorgvragen neer te kunnen leggen bij de overheid. Dit was niet helemaal voor niets. Mensen wonen niet meer in grote familieverbanden en we leven in een maatschappij die steeds complexer wordt, geïndividualiseerd is geraakt en waar een grotere deelname aan de arbeidsmarkt is. Hierdoor was en is informele steun minder natuurlijk voor handen.

Het is noodzakelijk een nieuwe balans tussen informele en professionele steun te vinden. We willen en kunnen niet terug naar de jaren vijftig, waarbij alles weer neerkomt op alleen de informele steun. We willen toe naar een situatie waarbij er goede samenwerking bestaat tussen professionele en informele zorgers. Beroepskrachten die vanuit de kracht van mensen mantelzorgers en vrijwilligers ondersteunen en faciliteren bij de zorg voor hun naaste. Deze zorg zal ook bijdragen aan de sociale samenhang in wijk en stad. Zorg voor elkaar biedt ook kansen voor mensen met een grote achterstand tot de arbeidsmarkt.

Deze nieuwe balans is er niet van de ene op de andere dag. Het vraagt om een grote cultuurverandering. Dit maakt de Wmo ook tot een complex beleidsterrein waar nog veel ontwikkeld moet worden.

Welke effecten zien wij nu al nu de zorg zich terugtrekt

We zien effecten die ons zorgen baren. Mede met het oog op de verdere veranderingen in de AWBZ vragen deze effecten bij onze verdere beleidsontwikkeling om aandacht.

- De mensen die wij hebben gesproken over de gevolgen van de maatregelen, of ze nu wel of geen oplossing gevonden hebben, beschikken vaak over heel beperkte netwerken die hen kunnen ondersteunen. Dit maakt hen kwetsbaar, bijvoorbeeld op het gebied van (voldoende) sociale contacten, het behouden van een gezond dagritme en het kunnen voldoen aan allerlei administratieve verplichtingen in deze complexer wordende maatschappij. Vaak betreft het mensen met een laag inkomen.
- Van de mensen, die hun begeleiding zagen verminderen dan wel wegvallen, geeft 2/3 aan dat hun situatie is verslechterd. En dan gaat het vaak om minder sociale contacten, geen luisterend oor, geen activiteiten meer buitenshuis.
- Veel mensen vinden het in de nieuwe situatie moeilijk om hulp te vragen. Men is dat niet meer gewend en/of men ziet er tegen op om nieuwe contacten aan te gaan. Een aanbod om gebruik te maken van een vrijwilliger roept in eerste instantie veel reserve op. Een vraag of signaal om ondersteuning vraagt daarom om een zorgvuldige benadering.
- We zien daarnaast bij een organisatie als Humanitas een groeiende vraag naar de inzet van vrijwilligers. Over het eerste half jaar van 2010 was er t.o.v. 2009 een stijging van 45% van de hulpvragen. Ook de taken die van de vrijwilligers gevraagd worden, worden 'zwaarder'. Het gaat niet meer alleen om het afleggen van een bezoekje om sociaal isolement tegen te gaan, maar ook bijvoorbeeld om ondersteuning bij het voeren van administratie. Een ander voorbeeld is de begeleiding van een lichamelijk gehandicapte naar een activiteit; dit vraagt nu ook om fysieke of verzorgende kwaliteiten.
- Uit de gesprekken blijkt verder dat men een groter beroep doet op de mantelzorger. Als de mantelzorger dan zelf ook slechts over een klein netwerk beschikt waar op teruggevalen kan worden kan dit leiden tot overbelasting.
- Tenslotte geeft een aantal zorgaanbieders aan dat er ondanks dat zij hetzelfde proberen te doen in minder uren er nu toch gaten dreigen te vallen in de ondersteuning van hun cliënten.